

Justitieutskottets betänkande

1979/80: 24

med anledning av propositionen 1979/80: 100 såvitt gäller anslag till polisväsendet jämte motioner

ANDRA HUVUDTITELN

Polisväsendet

1. **Rikspolisstyrelsen.** Utskottet tillstyrker regeringens i propositionen 1979/80: 100 bilaga 5 (justitiedepartementet) under punkten B 1 (s. 21–23) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Rikspolisstyrelsen* för budgetåret 1980/81 anvisar ett förslagsanslag av 192 814 000 kr.

2. **Statens kriminaltekniska laboratorium.** Regeringen har under punkten B 3 (s. 23 och 24) föreslagit riksdagen att till Statens kriminaltekniska laboratorium för budgetåret 1980/81 anvisa ett förslagsanslag av 12 547 000 kr.

Utskottet

Regeringens förslag under förevarande punkt innebär en ökning av anslaget med 1 010 000 kr. i förhållande till anslaget för innevarande budgetår. Uppräkningen hänför sig till ökade lönekostnader och andra kostnader. Förslaget innebär bl. a. att rikspolisstyrelsens begäran om inrättande av en ny tjänst som kemist vid den kemiska sektionen inte tillgodoses.

Till stöd för begäran om en ny tjänst som kemist hänvisade rikspolisstyrelsen till att en markant ökning av tekniskt komplicerade ärenden har lett till oacceptabla handläggningstider vid sektionen. Sedan regeringen för riksdagen lagt fram sitt förslag till medelsberäkning under denna punkt har laboratoriet hos rikspolisstyrelsen påtalat de ökade krav som kommer att ställas på laboratoriet som en effekt av den i budgetpropositionen föreslagna förstärkningen av polisens resurser för narkotikabekämpning; redan i dag finns vid laboratoriet en stor balans av narkotikaärenden, och extra personal har anställts för att avarbeta denna balans.

Enligt utskottets mening är det angeläget att effekten av den ökade satsningen mot narkotikabrottsligheten inte motverkas av bristande personella resurser hos statens kriminaltekniska laboratorium. Men hänsyn till vikten av att i det rådande statsfinansiella läget iakttas återhållsamhet och till angelägenheten av de övriga anslagsbehov som skall tillgodoses inom ramen för anslagen till polisväsendet får dock regeringens medelsberäkning under denna punkt godtas. Vid detta ställningstagande förutsätter

utskottet att laboratoriet under budgetåret i särskild ordning kan tillföras sådana extra resurser att besvärande ärendebalanser vid laboratoriet kan undvikas.

Utskottet hemställer

att riksdagen till *Statens kriminaltekniska laboratorium* för budgetåret 1980/81 anvisar ett förslagsanslag av 12 547 000 kr.

3. Lokala polisorganisationen: Förvaltningskostnader. Regeringen har under punkten B 4 (s. 25–29) föreslagit riksdagen att till Lokala polisorganisationen: Förvaltningskostnader för budgetåret 1980/81 anvisa ett förslagsanslag av 3 106 456 000 kr.

Motioner

I motionen 1979/80: 801 av Gullan Lindblad och Göte Jonsson (m) hemställs att riksdagen hos regeringen anhåller att vid utarbetandet av den nya polislagen särskilt bör beaktas *dels* att polisens arbete bör ingå som en integrerad del i samhällets rättshjälp, *dels* att andra reaktionsformer än anvisning och rapport bör tillskapas, *dels* att snabbheten fram till ett beslut bör eftersträvas särskilt när det gäller unga lagöverträdare.

I motionen 1979/80: 1116 av Wiggo Komstedt m. fl. (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen beträffande omfördelningar av resurser inom polisdistrikten.

Motionärerna uttalar bl. a. att det bör vara möjligt att inom ramen för nuvarande resurser göra sådana omfördelningar inom polisdistrikten att bevakningen på orter som Tomelilla förbättras.

I motionen 1979/80: 1118 av Inger Lindquist m. fl. (m) hemställs såvitt nu är i fråga att riksdagen uttalar att den allvarliga situationen inom narkotikabrottsligheten särskilt måste beaktas vid det fortsatta arbetet med fördelning av polismanstjänster (yrkandet 2).

I motionen 1979/80: 1121 av Ivan Svanström m. fl. (c) hemställs såvitt nu är i fråga att riksdagen beslutar att hos regeringen begära *dels* högre prioritering av bekämpningen av hembränning och langning (yrkandet 3), *dels* att åtgärder vidtas för att kvarterspolisen skall ges alltmer vidgade kontakter med innevånarna i sitt distrikt (yrkandet 7), *dels* att försök görs med ytterligare förenkling av förundersökningen i allmänna brottmål (yrkandet 8).

Utskottet

Regeringens förslag under denna punkt innebär en ökning av anslaget från 2 883 632 000 kr. för innevarande budgetår till 3 106 456 000 kr. för budgetåret 1980/81. Förslaget innebär bl. a. inrättande av 100 nya

polismanstjänster, varav 44 avses för övervakningsverksamhet, 52 för spanings- och utredningsverksamhet, 2 för polisstyrelsernas kanslier och 2 för polischefskarriären. Av de nya tjänsterna för övervakningsverksamheten avses 10 tjänster för fortsatt utbyggnad av kvarterspolisorganisationen. Av de nya tjänsterna för spanings- och utredningsverksamhet skall 7 användas för allmän förstärkning av kriminalavdelningar ute i landet, i första hand för att bekämpa våldsbrottsligheten. Vidare avses 16 tjänster för utredande av narkotikabrottslighet och 16 tjänster för bekämpande av den organiserade och den ekonomiska brottsligheten. Medel beräknas för 3 nya tjänster till förstärkning av rikspolisstyrelsens kriminalsektion för utredande av brottslighet med landsomfattande karaktär samt för 3 nya tjänster som kriminaltekniker och 7 nya tjänster för utredning i invandrarärenden.

Departementschefen uppger i propositionen att han avser att föreslå regeringen att särskilda rotlar för bekämpande av den organiserade och den ekonomiska brottsligheten inrättas i ytterligare 4 distrikt. Vidare uppger han att han har för avsikt att föreslå regeringen att brottsförebyggande rotlar inrättas i ytterligare 23 polisdistrikt.

I regeringens förslag beräknas också medel för 9 nya tjänster för annan personal än polispersonal. Härutöver föreslås inlösen av 140 s. k. vakansmedelstjänster.

Utskottet godtar regeringens förslag till medelsberäkning.

I motionen 1118 begärs att den allvarliga situationen i fråga om narkotikabrottsligheten särskilt skall beaktas vid det fortsatta arbetet med fördelningen av polismanstjänster. Motionärerna uppger att de godtar den prioritering som i detta avseende har skett i propositionen, men att behovet av tjänster för bekämpning av narkotikabrottsligheten bättre bör tillgodoses vid den framtida fördelningen av polismanstjänster.

Narkotikabrottsligheten utgör som departementschefen anför ett allvarligt hot mot samhället. Utskottet delar departementschefens uppfattning att kampen mot denna brottslighet, som ofta är välorganiserad och därmed svåråtkomlig, därför bör ges en hög prioritet. I enlighet härmed har också under senare år genomförts en betydande utbyggnad av polisens resurser för att bekämpa narkotikabrottsligheten. Bl. a. har särskilda narkotikarotlar inrättats i hela landet. Tillkomsten av dessa rotlar, som finns i 24 polisdistrikt och som har länen som primärt verksamhetsområde, har medfört att en effektivare bekämpning av narkotikabrottsligheten nu är möjlig.

Utskottet finner i likhet med departementschefen att det är av största vikt att narkotikarotlarna tilldelas ytterligare resurser så att intentionerna beträffande narkotikabekämpningen kan fullföljas. Så sker också genom den i propositionen föreslagna förstärkningen av dessa narkotikarotlar med 16 tjänster. Dessutom beräknas medel för 3 tjänster till förstärkning

+1 Riksdagen 1979/80, 7 saml. Nr 24

av rikspolisstyrelsens rikskriminalsektion för spaning mot narkotikabrottsligheten och organiserad grov egendomsbrottslighet. Utskottet noterar med tillfredsställelse den föreslagna förstärkningen.

Enligt utskottets mening är det angeläget att man också vid den framtida fördelningen av polisens resurser noga beaktar brottsutvecklingen på narkotikaområdet. I sammanhanget bör en strävan vara att ta hänsyn inte bara till behovet av personal utan också till behovet av kvalificerad teknisk utrustning.

Storleken av de insatser som i framtiden bör sättas in mot narkotikabrottsligheten får dock i vanlig ordning prövas i senare sammanhang. Något uttalande från riksdagens sida i enlighet med yrkandet i motionen 1118 bör därför inte göras. Utskottet avstyrker med hänsyn till det anförda bifall till motionen i denna del.

I motionen 1121 hemställs att riksdagen hos regeringen skall begära att åtgärder vidtas för att kvarterspolisen skall ges alltmer vidgade kontakter med innevånarna i sitt distrikt.

I motionen påpekas att rationaliseringar inom polisväsendet har medfört att kontakten mellan polisen och allmänheten på vissa håll har minskat. Polisen kan därför inte alltid upprätthålla den omfattande person- och lokalkännedom som fanns förr. Enligt motionärernas mening bör därför kvarterspolisverksamheten även i fortsättningen prioriteras. Kvarterspoliserna bör enligt motionärernas mening ha såväl bostad som kontor i verksamhetsområdet. Vidare bör försök göras att delegera tillstånds- och andra ärenden till kvarterspolisen så långt det är möjligt. Motionärerna pekar också på kontakterna med skolan och andra sociala organ som betydelsefulla uppgifter för kvarterspoliserna.

Kvarterspolisverksamheten syftar till att inom avgränsade områden stärka polisens brottsförebyggande funktioner. Verksamheten har bl. a. till ändamål att förbättra förhållandet mellan allmänheten och polisen liksom att öka kontakterna och samarbetet mellan polisen å ena sidan samt innevånare, institutioner och sammanslutningar inom ansvarsområdet å andra sidan. Kvarterspolisverksamheten syftar också till att förbättra den polisiära servicen åt allmänheten t. ex. i fråga om att ta upp brottsanmälningar. F. n. finns 371 kvarterspolistjänster fördelade på drygt 60 polisdistrikt. Som nyss har sagts innebär förslaget i årets budgetproposition en ytterligare satsning på kvarterspolisverksamheten.

Tjänsten som kvarterspolis fullgörs i huvudsak som övervakningstjänst till fots och i uniform. När det anses lämpligt med hänsyn till avståndet från polisstationen och liknande förhållanden anordnas särskild mottagningslokal för allmänheten. I Stockholms polisdistrikt bedrivs f. n. försök med s. k. områdespolisverksamhet, som påminner om kvarterspolisverksamheten.

I sin anslagsframställning för budgetåret 1980/81 uppgav rikspolisstyrel-

sen att verksamheten enligt polisstyrelsernas bedömning har en väsentlig uppgift att fylla; på många håll har anförts att antalet s. k. synliga brott sjunkit i områden där kvarterspolis varit stationerad.

Frågor om kvarterspolisverksamhet och annan verksamhet för att underlätta kontakten mellan polisen och allmänheten har ingående behandlats av polisutredningen i dess betänkande (SOU 1979: 6) Polisen.

Utskottet har tidigare vid flera tillfällen uttalat sig för att kvarterspolisverksamheten byggs ut och ges en sådan inriktning att önskvärda och nödvändiga kontakter med allmänheten främjas (JuU 1973: 26 p. 9, JuU 1975: 9 p. 7, 1975/76: 27 p. 6, 1976/77: 27 p. 6). Frågor härom kommer också att behandlas i de förslag från regeringen på grundval av polisutredningens betänkande som förväntas bli förelagda riksdagen. I avvaktan härpå och med hänsyn till den utbyggnad av verksamheten som föreslås i årets budgetproposition saknas enligt utskottets mening skäl till något uttalande från riksdagens sida rörande förstärkning av kvarterspolisverksamheten så som förordas i motionen 1121. Utskottet avstyrker därför bifall till motionen i nu berörd del.

I motionen 1116 hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen beträffande omfördelningen av resurser inom polisdistrikten. Motionärerna pekar på att arbetstidsförkortning och andra rationaliseringsåtgärder inom polisen lett till en centralisering av stationeringsorterna; flera ganska stora orter saknar polisbevakning utanför kontorstid och under helger. Som exempel nämns Tomelilla i Kristianstads län där förhållandena enligt motionärerna lett till ökad vandalisering och ökad brottslighet. Enligt motionärernas mening bör det göras en sådan omfördelning av tjänster inom polisdistrikten att bevakningen på orter som Tomelilla förbättras.

Landets polisdistrikt är territoriellt indelade i arbets- och ansvarsområden, s. k. vaktområden. Det vaktområde som omfattar kansliorten kallas centralvaktområde. Övriga vaktområden inom distriktet benämns lokalvaktområden. I Stockholms och Göteborgs polisdistrikt är centralvaktområdet indelat i vaktdistrikt. De tjänstemän som är stationerade i kansliorten och som inte har avdelats för riksomfattande eller regional verksamhet bildar distriktets huvudstyrka, som svarar för i princip all polisverksamhet inom centralvaktområdet och dessutom för vissa betydelsefulla uppgifter inom lokalvaktområdena. För lokalvaktområdena finns dessutom särskilda arbetsenheter s. k. arbetsgrupper. I en del orter finns också polisposteringar, dvs. polismän som är ensamstationerade. Fördelningen av antalet polismanstjänster på olika polisdistrikt avgörs av regeringen genom regleringsbrev. På grundval av regleringsbrevet upprättar rikspolisstyrelsen tjänstetabläer, vari det anges hur personalen skall fördelas inom polisdistriktet.

I sin anslagsframställning för budgetåret 1980/81 anförde rikspolisstyrelsen bl. a. att arbetskraftbortfallet på grund av den arbetstidsförkortning för

skiftestjänstgörande personal som genomfördes år 1975 har medfört att många polisdistrikt fått betydande svårigheter att upprätthålla en någorlunda tillfredsställande yttre övervakning. I första hand har bortfallet medfört en minskad preventiv övervakning i form av fotpatrullering men även möjligheterna att upprätthålla övervakningen med bil samt utryckningsberedskapen har enligt rikspolisstyrelsen påverkats negativt. Bortfallet har till en viss del kunnat kompenseras genom tilldelning av nya tjänster men det föreligger fortfarande en brist på ca 350 tjänster innan personalinsatserna för den yttre övervakningen återställts till den nivå den hade före arbetstidsförkortningen. Rikspolisstyrelsen uppgav vidare att den försämrade ordningssituationen är märkbar inte enbart i de största polisdistrikten utan även i de små polisdistrikten. Bl. a. angavs att flertalet av de mindre polisdistrikten (med ett innevanarantal av i genomsnitt 25 723) inte kan tillhandahålla allmänheten ett godtagbart grundskydd. Personaluppsättningen i vissa av dessa distrikt sades vara så knappt tilltagen att distriktet endast under en del av dygnet har möjlighet att hålla polisstationen bemanad; egentlig yttre verksamhet förekommer endast sporadiskt och nattetid nästan inte alls.

I Simrishamns polisdistrikt med Simrishamn som kansliort finns sammanlagt 42 polismanstjänster, varav 5 är stationerade i en arbetsgrupp i Tomelilla.

De i motionen upptagna svårigheterna att upprätthålla en tillfredsställande polisövervakning råder, som framgår av rikspolisstyrelsens nyss återgivna redogörelse, över hela landet. Att helt bemästra dessa svårigheter fordrar en mycket stor ökning av polisväsendets samlade resurser. I likhet med vad departementschefen uppger måste emellertid förstärkningar av den lokala polisorganisationen begränsas på grund av det ansträngda statsfinansiella läget. De aktuella svårigheterna kan alltså, som motionärerna också utgår ifrån, inte lösas genom ytterligare tillskott av polismanstjänster utöver vad som föreslås i propositionen. En annan sak är att läget kan förändras genom en omfördelning av resurserna mellan och inom distriktet.

Fördelningen av polismanstjänster bestäms som tidigare har sagts av regeringen. Utskottet utgår från att härvid hänsyn i möjligaste mån tas till sådana bevakningsbehov som avses i motionen även om de totala resurserna är begränsade. Enligt utskottets mening bör det ej komma i fråga att härutöver från statsmakternas sida i detalj reglera hur man i de lokala polisdistrikten skall disponera över polispersonalen.

Utskottet vill i sammanhanget peka på de förslag som lagts fram av polisutredningen rörande tillskapandet av s. k. "fria resurser" för de lokala polisdistrikten. Enligt principerna för den sålunda föreslagna ordningen skall endast den grundläggande organisationen bestämmas centralt. Övriga resurser skulle stå till förfogande för distriktet utan någon central lösning av det slag som föreligger i dag.

Med dessa uttalanden avstyrker utskottet bifall till motionen 1116.

I motionen 1121 begärs en högre prioritering av bekämpningen av hembränning och langning av alkohol. Enligt motionärerna måste man därvid se särskilt allvarligt på sådana fall där äldre personer underlättar för ungdomar att få alkohol.

I lagen (1977:292) om tillverkning av drycker, m.m. och i lagen (1977:293) om handel med drycker finns bestämmelser om straff för olovlig tillverkning av sprit och för olovlig försäljning och olovligt anskaffande av spritdrycker. Straffet för normalbrott är böter eller fängelse i högst ett år. Att övervaka att bestämmelserna i dessa lagar efterlevs utgör en naturlig del av samhällets insatser för att komma till rätta med alkoholproblemet, och det är enligt utskottets mening givetvis av vikt att polisen och andra rättsvårdande myndigheter anslår resurser för dessa ändamål.

Vid avvägningen av hur stora resurser som skall sättas in får man dock enligt utskottets mening till en början beakta att alkoholproblemen i samhället bör mötas inte bara med straffrättsliga åtgärder utan även med åtgärder inom andra områden. I detta sammanhang bör noteras att regeringen nyligen har beslutat att en arbetsgrupp skall tillsättas med uppgift att snarast sätta igång en kampanj mot överlåtelse av alkohol till ungdom. I budgetpropositionen (bilaga 8, punkten J Upplysning och information på alkoholområdet) föreslås ett anslag av 7,5 milj. kr. för bl. a. detta ändamål.

När det gäller användningen av polisens resurser vill utskottet understryka att även om det finns många angelägna ändamål att satsa på så måste ändå några av dessa prioriteras framför andra. I budgetpropositionen förordar departementschefen också att särskilda insatser skall göras mot bl. a. narkotikabrottsligheten och mot den organiserade och den ekonomiska brottsligheten. Vidare anför han bl. a. att det ytterst ankommer på den lokala polisorganisationen att bedöma mot vilka slags brott som tillgängliga resurser i första hand skall sättas in. Utskottet ansluter sig till departementschefens uttalanden i dessa hänseenden. Med hänsyn härtill och till den nyss nämnda kampanjen mot överlåtelse av alkohol till ungdomar finner utskottet inte skäl att uttala sig för en prioritering i enlighet med yrkandet i motionen.

Utskottet avstyrker därför bifall till motionen 1121 i denna del.

I motionen 801 hemställs att riksdagen hos regeringen skall anhålla att det vid utarbetandet av den nya polislagen särskilt skall beaktas att polisens arbete bör ingå som en integrerad del i samhällets sociala funktion.

I det förut nämnda betänkandet (SOU 1979:6) Polisen har 1975 års polisutredning lagt fram förslag rörande principerna för polisens verksamhet, organisation och utbildning. Ett genomförande av förslagen förutsätter i betydande hänseenden ett fortsatt organisations- och planläggningsarbete sedan ställning tagits till principfrågorna. Betänkandet har remissbe-

handlats, och en principproposition avses bli framlagd för riksdagen under år 1980.

Avsikten är att det fortsatta arbetet med genomförandet av förslag grundade på polisutredningens betänkande skall anförtros en särskild polisberedning sedan riksdagen har fattat principbeslut i ärendet.

Polisutredningen hade enligt sina direktiv bl. a. att överväga åtgärder för att förbättra informationen till och kunskapen hos polisen rörande innebörden av värderingarna bakom de åtgärder som vidtas av andra samhällsorgan för att skapa förståelse och respekt för de regler som gäller för samvaron i ett demokratiskt samhälle. Utredningen skulle särskilt pröva hur samarbetet mellan polisen och berörda myndigheter skulle kunna utvecklas. Utredningen har vid sin behandling av de olika polisuppgifterna pekat på olika metoder att förankra polisens verksamhet bland medborgarna.

Polisutredningen har bl. a. lagt fram förslag rörande den rättsliga regleringen av polisverksamheten och har därvid utgått från att de viktigaste bestämmelserna om polisverksamheten förs samman till en ny polislag. Enligt utredningen talar redan den stora allmänna betydelse som verksamheten har för medborgarna för att de grundläggande bestämmelserna om polisorganisationen och styrningen i övrigt av polisverksamheten bör komma till uttryck i en författning som beslutas av riksdagen. Utredningen redovisar principiella överväganden rörande innehållet i en polislag men lägger inte fram något författningsförslag utan utgår från att det lagtekniska arbetet får bedrivas i andra former.

Et genomförande av principerna i polisutredningens förslag skulle enligt utskottets mening innebära en markering av polisverksamhetens roll som ett led i samhällets samlade insatser för social trygghet och samhällsgemenskap. Anledning saknas dock att i enlighet med önskemålet i motionen 801 föregripa regeringens förslag i detta hänseende med något uttalande från riksdagens sida.

I motionen 801 begärs också att det i den nya polislagen bör tillskapas andra reaktionsformer för polismannen än anvisning och rapport.

Polisens rätt att vidta åtgärder för upprätthållande av allmän ordning följer av 2 § polisinstruktionen (1972: 511). Enligt denna bestämmelse får polisen vidta de åtgärder som behövs när den allmänna ordningen kränkts på annat sätt än genom brott. Rätt för polisen att omhänderta bl. a. personer som stör ordningen eller är berusade föreskrivs i lagen (1973: 558) om tillfälligt omhändertagande och lagen (1976: 511) om omhändertagande av berusade personer m. m.

Polisutredningen har övervägt frågor om polisens befogenheter och lagt fram förslag till principlösningar. Bl. a. har utredningen påpekat att det i en ny reglering bör införas bestämmelser som ger uttryckligt stöd för mindre ingripande åtgärder från polisens sida när den allmänna ordningen störs, under förutsättning att sådana åtgärder bedöms som nödvändiga och tillräckliga.

Som framgår av det sagda kommer frågan om sådana reaktionsformer för polisen som berörs i motionen 801 att behandlas i det fortsatta lagstiftningsarbetet på grund av polisutredningens betänkande. Önskemålet i motionen 801 om ett uttalande från riksdagens sida i detta hänseende bör därför enligt utskottets mening inte föranleda någon åtgärd.

I motionen 801 begärs vidare att det vid utarbetandet av den nya polislagen bör eftersträvas snabbhet fram till beslut särskilt när det gäller unga lagöverträdare.

Frågan om handläggningstiden hos polis och åklagare av mål rörande unga lagöverträdare har under senare år tilldragit sig stort intresse och har uppmärksammats både i riksdagen och i det statliga utredningsarbetet.

Sålunda underströk utskottet år 1974 vid behandlingen av en motion i ämnet angelägenheten av att tiden mellan en begången brottslig handling och myndigheternas slutliga ställningstagande blir så kort som möjligt. Utskottet ansåg vidare att åtgärder borde vidtas som möjliggjorde att samtliga berörda myndigheter, dvs. polis, åklagare, barnavårdsnämnder och domstolar, kunde behandla förekommande ärenden med erforderlig skyndsamhet så att nödvändiga stöd- och hjälpinsatser kunde sättas in på ett så tidigt stadium som möjligt (JuU 1974: 10 p. 1).

Frågan om förkortade handläggningstider vid åtalsprövning mot ungdomar har därefter behandlats av brottsförebyggande rådet. Rådets arbetsgrupp för barn- och ungdomsfrågor har sålunda i en rapport år 1977 redovisat överväganden och förslag till förändring i förfarandet vid handläggning av åtalsprövning mot underåriga lagöverträdare. För att åstadkomma en önskad förkortning av handläggningstiderna rekommenderades bl. a. att polisen så ofta som möjligt skall dela upp utredningar om brott med flera gärningsmän. Vidare föreslogs ökad information till och samarbete med den unge och hans föräldrar genom bl. a. gemensamma diskussioner i samband med förhör hos polisen.

Frågor om förkortad handläggningstid av mål mot unga har också tagits upp av åtalsrättskommittén i betänkandet (SOU 1976: 47) Färre brottmål. Spörsmålen hänger också samman med det förslag till lagstiftning rörande unga som lagts fram i propositionen 1979/80: 1 Om socialtjänsten, vilken f. n. bereds av socialutskottet. De berörs också av det utredningsarbete som bedrivs av rättegångsutredningen (Ju 1977: 06). Av intresse är också de förslag som en arbetsgrupp inom justitiedepartementet presenterat i promemorian Ds Ju 1979: 15 Översyn av utredningsförfarandet i brottmål.

Förra året underströk utskottet vid behandlingen av en motion om handläggningen av mål mot unga (JuU 1978/79: 29 p. 2) att det med hänsyn till frågans vikt var angeläget att ställning skyndsamt togs till frågan om förkortade handläggningstider. Enligt vad utskottet uttalade borde det, sedan beslut fattats med anledning av propositionen om socialtjänsten, vara möjligt att på grundval av tillgängligt utredningsmaterial vidta åtgärder för att förkorta handläggningstiderna.

Av det anförda framgår att önskemålet i motionen 801 om förkortade handläggningstider är uppmärksammat i pågående lagstiftningsarbete, och det får enligt utskottets mening förväntas att arbetet inom kort leder till åtgärder i linje med motionsönskemålet. Motionen bör därför inte heller i denna del föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen 801.

I motionen 1121 begärs att försök skall göras med ytterligare förenkling av förundersökningen i allmänna brottmål. Motionärerna framhåller att de rationaliseringar som har gjorts beträffande polisens utredningsarbete främst har kommit att omfatta trafikmålsutredningar. Enligt motionärerna finns det nu anledning att ompröva formerna för förundersökningens bedrivande i brottmål i allmänhet.

Bestämmelser om förundersökningen i brottmål finns i rättegångsbalken och i förundersökningskungörelsen (1947: 948).

Rättegångsförfarandet vid de allmänna domstolarna ses över av rättegångsutredningen som bl. a. har att pröva olika metoder att åstadkomma ett snabbare, enklare och mera flexibelt brottmålsförfarande. En översyn av rutinerna under förundersökningsskedet har gjorts i den förut nämnda promemorian Översyn av utredningsförfarandet i brottmål. Promemorian, som innehåller olika förslag till förenkling av förundersökningsrutinerna, har för beaktande lämnats över till riksåklagaren, rikspolisstyrelsen och rättegångsutredningen.

Med hänsyn till det arbete i syfte att förenkla förundersökningen som enligt det anförda pågår både inom rättegångsutredningen och hos riksåklagaren och rikspolisstyrelsen erfordras enligt utskottets mening inte något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen beträffande *medelsberäkningen* med bifall till regeringens förslag till *Lokala polisorganisationen: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1980/81 anvisar ett förslagsanslag av 3 106 456 000 kr.,
2. att riksdagen beträffande *fördelningen av polismanstjänster för bekämpande av narkotikabrottslighet* avslår motionen 1979/80: 1118 i denna del (yrkandet 2),
3. att riksdagen beträffande *kvarterspolisverksamheten* avslår motionen 1979/80: 1121 i denna del (yrkandet 7),
4. att riksdagen beträffande *omfördelning av resurser inom polisdistrikten* avslår motionen 1979/80: 1116,
5. att riksdagen beträffande *hembränning m. m.* avslår motionen 1979/80: 1121 i denna del (yrkandet 3),
6. att riksdagen beträffande *ny polislag* avslår motionen 1979/80: 801,

7. att riksdagen beträffande *förenkling av förundersökningen* avslår motionen 1979/80: 1121 i denna del (yrkandet 8).

4. **Lokala polisorganisationen: Utrustning.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkten B 5 (s. 29 och 30) och hemställer

att riksdagen till *Lokala polisorganisationen: Utrustning* för budgetåret 1980/81 anvisar ett reservationsanslag av 15 244 000 kr.

5. **Inköp av motorfordon m. m.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkten B 6 (s. 30–33) och hemställer

att riksdagen

1. medger att 6 polisbåtar beställs inom en kostnadsram av 4 900 000 kr.,
2. till *Inköp av motorfordon m. m.* för budgetåret 1980/81 anvisar ett reservationsanslag av 29 766 000 kr.

6. **Underhåll och drift av motorfordon m. m. m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna B 7–B 9 (s. 33–36) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1980/81 anvisar

1. till *Underhåll och drift av motorfordon m. m.* ett förslagsanslag av 126 131 000 kr.,
2. till *Gemensam kontorsdrift m. m. inom kvarteret Kronoberg* ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
3. till *Diverse utgifter* ett förslagsanslag av 6 000 000 kr.

Stockholm den 26 februari 1980

På justitieutskottets vägnar

BERTIL LIDGARD

Närvarande: Bertil Lidgard (m), Lisa Mattson (s), Åke Polstam (c), Eric Jönsson (s), Hans Petersson i Röstånga (fp), Arne Nygren (s), Björn Körlof (m), Lilly Bergander (s), Gunilla André (c), Hans Pettersson i Helsingborg (s), Göte Jonsson (m), Ella Johnsson (c), Karl-Gustaf Mathsson (s) och Bonnie Bernström (fp).

